

Oponentský posudek na habilitační práci

Autor: Ing. Petr Hlaváček, Ph.D.

Název práce: Prostorové diferenciacie a vývojové asymetrie ekonomik v globalizovaném prostředí

Habilitační práce byla předložena jako soubor pěti odborných článků publikovaných ve vědeckých časopisech s doplňujícím komentářem k jednotlivým článkům a zakomponováním dalších rozšiřujících poznatků. Čtyři z těchto článků jsou publikovány v časopisech indexovaných na Web of Science a jeden článek je publikován v časopise v databázi Scopus. Všechny články jsou dílem dvou až tří autorů a autorský podíl dr. Petra Hlaváčka u každého z nich je 33 %, resp. 50 %.

Předložená práce se zabývá zkoumáním prostorových asymetrií a příčinami odlišného vývoje regionů a s tím souvisejícími konvergenčními a divergenčními procesy v území. V rámci publikovaných článků je pozornost specificky věnována především přímým zahraničním investicím, ekonomice založené na znalostech a veřejným intervencím. Doplňující komentáře pak práci obohacují zejména o problematiku globálních produkčních sítí a globálních hodnotových řetězců. Habilitační práce se zabývá vysoce aktuálním výzkumným tématem, jehož potřebnost vyplývá jak ze současné neobvyklé ekonomické situace, tak z plánovaného přechodu na zelenou a digitální ekonomiku. Lze jednoznačně konstatovat, že témata řešená v posuzované práci mají jasnou a úzkou vazbu na habilitační obor Regionální a veřejná ekonomie.

Pozitivně hodnotím, že významná část článků, na kterých je postavena habilitační práce, byla vytvořena ve spolupráci se zahraničními autory. Stejně tak provedený výzkum se nezaměřoval pouze na Českou republiku, ale jeho signifikantní podíl byl věnován zahraničním oblastem, a to zejména polským regionům.

Jako hlavní cíl práce si autor klade zhodnotit prostorové souvislosti a konvergenční a divergenční procesy v ekonomickém rozvoji regionů. Definice tohoto obecného cíle vychází z cílů a výzkumných tezí dříve publikovaných vědeckých článků. Mohu konstatovat, že cíle definované autorem byly naplněny, což vyplývá rovněž z úspěšného recenzního řízení jednotlivých článků.

Autor svou práci zasazuje do vhodného teoretického rámce a reflektuje nejnovější vědecké poznatky dotčeného oboru. Využívá aktuální zahraniční literaturu, a to především uznávané vědecké časopisy zaměřující se na problematiku regionů a prostorového rozvoje. Z provedené rešerše literatury je zřejmé, že autor se velmi dobře orientuje v dané oblasti, což mu vytvořilo dobrý znalostní základ pro realizaci vlastního výzkumu.

Autor zvolil vhodný metodický postup vycházející právě z výše uvedeného teoretického základu a odrážející současný stav poznání. V předložených článcích bylo využito širokého spektra

Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta

Katedra regionální ekonomie

Lipová 507/41a, 602 00 Brno, Česká republika

T: +420 549 49 4987, E: viktorie.klimova@econ.muni.cz, www.econ.muni.cz

výzkumných metod, jako jsou např. korelační analýzy, shluková analýza, kompozitní indexy, regresní modely, komparativní metody či růstové modely. Pro zobrazení výsledků byly v některých případech použity i grafické vizualizace, tj. kartogramy. Autor svůj výzkum staví na rozsáhlém souboru sesbíraných dat pocházejících od národních statistických úřadů a Eurostatu, přičemž právě nedostatek těchto dat (zejména za nižší územní celky) označuje za hlavní limit výzkumu v regionálních vědách.

Z habilitační práce je jasně viditelný příspěvek autora k vědeckému poznání a rozvoji oboru regionální a veřejné ekonomie. Práce přináší nové výzkumné poznatky a obohatila zejména akademickou diskusi o regionální konvergenci a divergenci. Autor rozšiřuje východiska pro zdůvodnění odlišných vývojových procesů v regionech. Toto konstatování se vztahuje především ke specifické situaci regionů střední a východní Evropy, které od 90. let 20. století prochází zásadními proměnami svého hospodářství. V praktické sféře mohou být získané poznatky a autorova doporučení prospěšné pro lepší plánování veřejných politik, zejm. pak pro nastavení regionální a inovační politiky, a tedy pro lepší využití zdrojů a efektivnější podporu vyváženého rozvoje regionů založeného na znalostech a inovacích.

Otázky doporučené k obhajobě

Znovuobjeveným a aktuálním výzkumným tématem je dnes ekonomická odolnost regionů a tedy schopnost odolávat externím šokům (pandemie, válka, energetická krize). Existují mezi českými regiony (kraji) rozdíly ve schopnosti odolávat těmto vlivům (např. z pohledu jejich zapojení do globálních produkčních/hodnotových sítí či přítomnosti znalostně intenzivních služeb)?

Současná praktická regionální politika věnuje specifickou pozornost tzv. spravedlivé transformaci regionů. Tři české kraje mohou využívat nový nástroj EU. Jak se tyto tři regiony odlišují z hlediska schopnosti transformace své ekonomiky?

Celkové hodnocení

Habilitant předložil kvalitní vědeckou práci, která splňuje standardní požadavky kladené na habilitační práce a ze které jsou patrné dlouhodobé zkušenosti autora s realizací výzkumu v oblasti regionální a veřejné ekonomie. Autor svou odbornost současně prokázal publikací řady článků ve vědeckých časopisech, a to i v těch, které nebyly přímou součástí této habilitace. Práce využívá originální metodické postupy a přináší nové poznatky pro rozvoj vědy i pro uplatnění v praktické sféře. Předloženou habilitační práci **doporučuji k obhajobě** a projednání před Vědeckou radou Fakulty ekonomicko-správní Univerzity Pardubice.

V Brně dne 14. 2. 2024

.....
doc. Ing. Viktorie Klímová, Ph.D.

Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta
Katedra regionální ekonomie
Lipová 507/41a, 602 00 Brno, Česká republika
T: +420 549 49 4987, E: viktorie.klimova@econ.muni.cz, www.econ.muni.cz